An aerial photograph showing a large, rectangular, light-colored area in the center of a dark, rippled landscape. The texture of the landscape is highly detailed, with many small, dark spots and lines. The rectangular area is slightly lighter and has a more uniform texture. The overall image has a high-contrast, grainy appearance.

KAJA TOOMING
**POLARNATT-
MIDNATTSSOL**

KAJA TOOMING

POLARNATT-MIDNATTSSOL

26.02.- 20.03.1994

Välkommen till vernissage
lördagen den 26.februari kl.12.

SÖNDAG 27. FEBRUARI KL. 14.00

Textilkonstnär KAJA TOOMING visar sin utställning.

TORS DAG 3. MARS KL. 19.00

NORDISKT VAD ÄR DET? KARIN AASMA,

mångårig medarbetare på Röhsska museet berättar och visar
diabilder med utgångspunkt i den nordiska-baltiska traditionen.

TORS DAG 10. MARS KL. 19.00

Den estniska textilkonstnären KAJA TOOMING
visar bilder och talar om inspirationskällorna till sin utställning.

MANETEN

KARL GUSTAVSGATAN 10 411 25 GÖTEBORG
TEL & FAX 031-139603

Öppet: tis-fre. 12-17. Lör-sön 12-16

ÅRSREDOVISNING 1994

Maneten i Prag

Foto: John Bernstramm

MANETEN

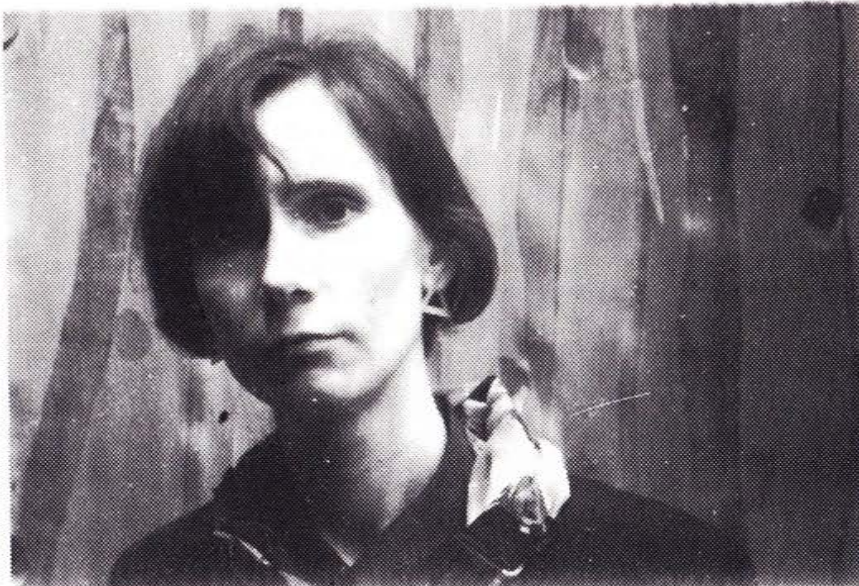

Foto: John Bemestråmm

Kaja Tooming Polarmatt - Midnattssol 26/2 - 20/3

En resa till Norge och Nordkap sommaren 1992 och upplevelsen av böcker med norska folksagor illustrerade av Theodor Kittelsen var upptakten till denna utställning. Kaja Tooming är estnisk textil-konstnär som de sista åren varit verksam i Göteborg. Hon ville med denna utställning ge en nutida bild av den värld som försvunnit in i evigheten, den värld som vi känner genom vikingasagorna och samernas folkdiktning. Hon försöker förena gamla symboler med nutida stilisering genom att använda sig av den nordiska naturens detaljer och färger, genom att överföra denna knappa skönhet mer eller mindre abstrakt till nutida textiltekniker. Hon är inte ute efter en etnografisk effekt utan förhåller sig lekfull till temat och försöker mer uppnå en syntes och vision.

Sex Aspekter - Sex västsvenska konstnärer 26/3 - 17/4

Bertil Berg, Roj Friberg, Bernt Jonason, Folke Lind, Åke Nilsson och Gunnar Thorén - det är över 20 år sedan dessa konstnärer ställde ut första gången tillsammans. Utställningen "Människa och samhälle, sex aspekter" på Göteborgs konstmuseum, turnerade sedan med riksutställningar landet runt. Även senare, liksom tidigare, har de ställt ut tillsammans i andra konstellationer. De har alla bakgrund i Göteborgs konstliv och är utbildade vid Slöjdföreningens skola och på Valand.

Tidigt vände de sig mot det traditionella göteborgsmåleriet med introverta och familjära motiv. De är individuella konstnärer utan någon form av gemensamt program. Det som förenar dem konstnärligt är att de berättar något i sina bilder - de visar oss sina känslor och upplevelser och delar med sig. Utan att stirra sig blinda på trender har de låtit sitt engagemang och sin samtid befrukta sin konst. De har inte väjt för det provocerande eller satiriska perspektivet när de skildrat konsekvenser för människor eller natur - miljö.

Trolltagen i Nordkap

Estniska Kaja Tooming fann inspiration under en resa i norr

AV MARIA RUDBERG / GÖTEBORG

Kaja Tooming blev nästan trolltagen när hon reste till Norge och Nordkap sommaren 1992 och upplevde midnattssolen och den karga naturens säregna skönhet.

– Jag kände hur trollens ögon följde mig! De vaktade på vad jag gjorde, säger estniska Kaja, som nu tolkat sina upplevelser i textil. Trollen själva förblir dock osynliga.

På Manetens galleri vid Karl Gustavsgatan i Göteborg visar hon "Polarnatt - midnattssol" där ett mörkt och ett ljus rum blir varandras kontraster.

– Jag försöker förena gamla symboler med nutida stilisering, säger Kaja som överför sina bilder av naturen i mer eller mindre abstrakt form till olika textila tekniker.

LÅNG PROCESS

Projektet är resultatet av en lång arbetsprocess, möjlig genom ett stipendium från Nordiska ministerrådet.

– Utan stipendiet hade detta varit omöjligt, säger Kaja, som nyss fyllt 30. Och Leo Salonen från rådets informationsbyrå i Tallinn uttrycker sin förtjusning över vad som var ett experiment även från rådets sida.

– Kaia har gjort en fantastisk

– Jag blev trollbunden av den märkliga nordiska stämningen, säger den estniska textilkonstnären Kaja Tooming som inspirerad av en

insats och vi hoppas att denna utställning ska gå runt i Norden, och förhoppningsvis avslutas i Estland, säger han.

Polarnattens rum är mörkt, med belysning på de olika verken. På en vägg skimrar månen i olika stadier, i glittrande guld och silver på djupblå tyg. Nymåne, fullmåne, och

den avtagande månen i nedan. – Det är poler, mellan liv och död.

En hängbro av träbitar symboliserar livets gång också den. Från taket har trollen vävt ett gyllene nät, och på väggen hänger vattenfall i svartvit silkscreen. En stor tvådelad

bild där det gnistrar av iskristaller i grönt och blått mot midnattsblå bakgrund är gjord i den moderna tufttekniken, där garnet appliceras i vävbotten med ett slags tryckluftspistol. Resultatet liknar ryamattor, och trådarnas längd kan varieras så att det blir reliefverkan.

Det har Kaja lärt på en vidareutbildning vid HDK (Högskolan för design och konsthantverk) i Göteborg för professor Hans Krondahl.

TROLLBUNDEN

Midnattssolens rum är mer lekfullt. Det genomstrålas av ljus som speglas i de "fiskar" av glas som svävar från taket. Det är målat sidentyg mellan blyinfattade glasskivor i rombform som skimrar som när solen lyser genom vattenytan.

Vattenfallet återkommer här men i blått och vitt. Kaja har också gjort några tredimensionella fönster med utblick mot himlar i mörkare och ljusare blått, allt i tyg.

"Vädret gråter" kallar hon ett ljusgrönt hängande sidentyg med guld och silver i rörelse.

Resan i Norge inspirerade henne till att börja läsa sagor om troll. I Estland har man mer av älvor, skogsrån och

andra naturväsen, men inte just troll. Kaja tittade på den norske konstnären Theodor Kittelsens troll, en föregångare till John Bauer.

– Jag har försökt uppnå en syntes mellan vinterens karghet och sommarens ljus, den speciella nordiska stämning som vi trollbinds av, säger Kaja.

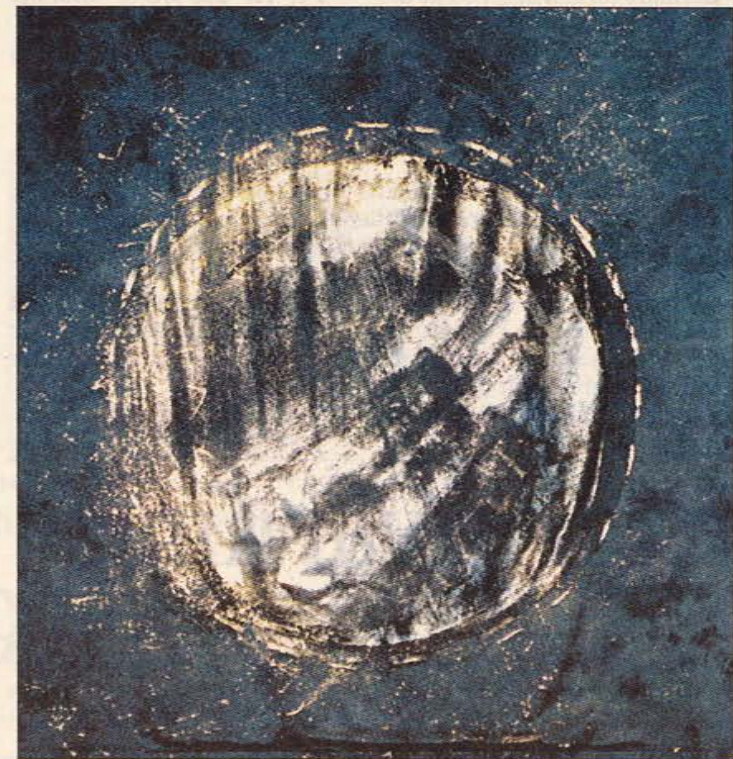
Utställningen pågår till och med den 20 mars. Den 3 mars visar Karin Aasma, tidigare vid Röhsska museet, diabilder och talar om nordisk-baltisk konsttradition. den 10 mars visar Kaja Tooming bilder och talar själv om sina inspirationskällor.

Målat sidentyg mellan blyinfattat glas blir lekfullt skimrande fiskar i midnattssolens rum, av Kaja Tooming.

Vattenfall i silkscreen.

Månen i ny, fullmåne och nedan. Med guld och silver på batikfärgat tyg visar Kaja Tooming livets faser.

san upp-kvinnor" samt en liten rundare kvinna, konstnärinnan själv på väg ut ur bilden.

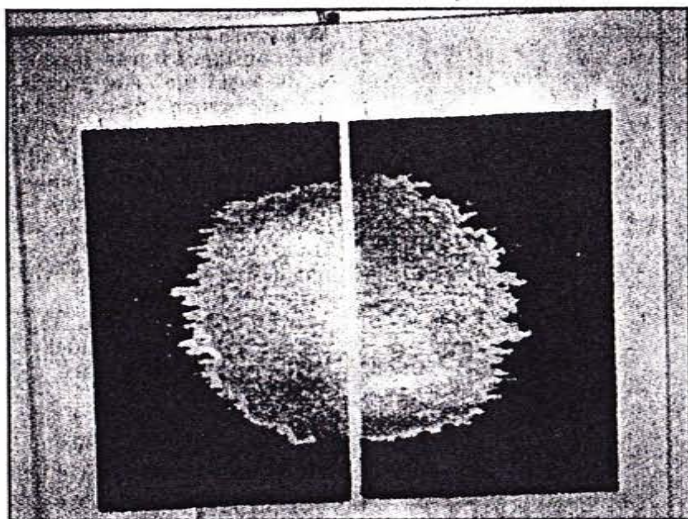
- Jag känner också en vrede över att vi kvinnor i så hög grad bekämpar varandra.

Denna sin vrede ger hon ett mer drastiskt uttryck i några teckningar som hon kallar "Tuttryckerskor". Här rycker kvinnor, tecknade med enkla svarta streck men med lysande röda kammar, i varandras bröst. De finns också i en variant med hatt med skära rosetter. Mycket talande och mycket roligt.

Trädgård heter två av hennes tavlor, mycket färgrika, frodiga, vilt växande trädgårdar. Framför dem kommer jag att tänka på Candides ord "il faut cultiver notre jardin" (vi måste odla vår trädgård). Det är just vad Magdalena Eriksson gör, hon odlar sin inre trädgård, och bjuder därmed oss andra på vitaliserande vitaminer av äkta känsla, humor, vrede och liv. (Till 3 april)

Kaja Tooming bjuder på något helt annat men nog så inspirerande med sin utställning Polarnatt-Midnattssol. Det är en värld som hon fick inspiration till när hon var på resa i Nordnorge och upplevde detta karga landskap med en helt egen skönhet med klippor, vatten och midnattssol.

- Jag hade aldrig sett något

● **Motpolarer av Kaja Tooming**

liknande tidigare, berättar hon, hela tiden kände jag trollens närvaro, de hade ögonen på mig trots att jag inte såg dem.

Och nog har hon i denna utställning fått med mycket av det trolska hon kände.

Det första jag fastnar för är "fiskar på tork", stiliserade fiskar som hänger i ett stort färgskönt stim. Färgen kommer från målat sidentyg, inlagt mellan två trombformade glasskivor i varierande storlek. Helheten blir nyansrik och fantasieggande.

Vattenfall finns i många

färgställningar. Det är verkliga bilder av fall som tryckts på siden. Färgnyanserna i fallen varierar och man nästan hör vattnets starka musik stiga ut ur dukarna.

Ett av rummen fylls av musik, och hela rummet blir som ett livets landskap samtidigt som vart och ett av konstverken är en egen helhet. Musiken är specialkomponerad till utställningen av den unge göteborgstonsättaren Peter Porss.

Rummet domineras av en tudelad handtuftad matta i blått och vitt. Det är en stor

rund vit formation som är centralfiguren, solen, månen, en snöboll, vad man önskar. Bakgrunden är mörkblå med många nyanser och ändå en färg.

- Den är tudelad, säger Kaja, för livet har naturligt två poler, den när vi lever här och så på den andra sidan, de båda liknar varandra.

Livets väg, heter en stor konstruktion av bräder som bildar en gång uppåt och avslutas med tyglädda bräder och så en ljuspunkt på väggen.

- Som du ser har varje bräda en egen karaktär, somliga är bredare, andra är tjockare. Alla har de en egen ådring, det är livets väg och så slutar det i något vi inte känner till, ljuset på väggen.

Nymåne, fullmåne och nedan kallas en vacker triptyk på mörkt himmelsblått sidentyg med skimrande måleri. På vägen heter en stor textil med en bakgrund i många nyanser i mörka färger och så på ett ställe ett ljus, en stuga. Med denna vill hon visa hur det är att åka på de långa ensliga vägarna i norr där man plötsligt får syn på en liten stuga med ljus och mänsklig värme. (Till 20 mars)

Livet är mycket närvarande i de två utställningarna på

Galleri 54 och Maneten, livet och dess mångfald. □

VIBEKE CARLANDER

Aktuella utställningar

Arne och Vera Thalén målningar och teckningar med inspiration från Bohuslän på Galleri Majnabbe till 13 mars.

Bertill Berg, Roy Friberg, Bernt Jonason, Folke Lind, Åke Nilsson och Gunnar Thoren ställer ut under titeln Sex aspekter på Galleri Avenyt o m 13 mars.

Olle Andersson, konstprofessor, visar sin nya möbelkollektion på Designgalleriet o m 13 mars.

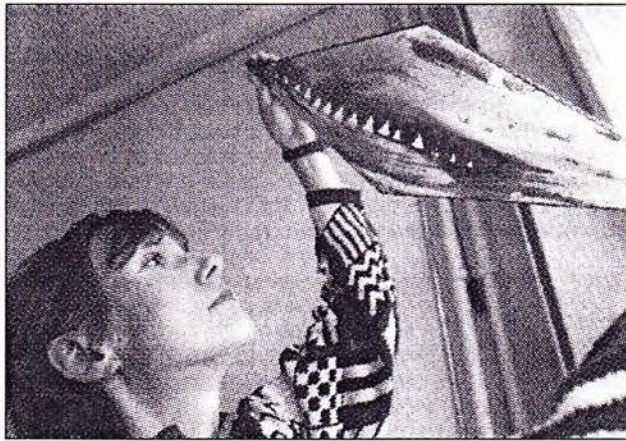
Erik Cedervall visar målningar och grafik på Galleri Lorensberg t o m 13 mars.

Tord Lager visar målningar och teckningar, Galleri 33.

John Wipp visar spännande annorlunda målningar på Galleri Oijens t o m 16.3.

Anna-Carin Englund visar målningar och teckningar på Galleri 1. □

SVENSKA DAGBLADET 27 Feb.
1994

Kaja Toomings har hämtat inspiration till sin installation från en fjällvandring kring Alta.

Foto: PER ANDERSSO

Magisk midnattssol och arktisk kyla

● Vinterns kyla och sommarsolens magiska ljus vid Nordkap i Nordnorge. Det är vad den estniska textilkonstnärinnan Kaja Tooming försöker fånga i sin installation på Mäneten i Göteborg. Hon är inspirerad av trolldogor, fjordar och samernas jojk, av Theodor Kittelsens illustrationer till norska folksagor som allt uppenbarades för henne under en fjällvandring kring Alta.

Tooming gestaltar polarnatt i ett rum och midnattssol i ett annat. Hon rör sig mellan motpoler som vinter och sommar, natt och dag, liv och död. Särskilt starkt intryck gjorde rader av fisk upphängda på torklinor. Hon återger fjälldagrarnas reflexer på fiskkropparna i batik på siden. Hon handtuftar mattor med rinnande vatten som motiv likt en annan akvarellmålare. Vädret gråter kallar hon ett experiment i silver och bladguld på siden. Peter Porss polarmusik illuderande vindens olika ljud sköljer genom den arktiska miljön.

Tooming är verksam i Göteborg sedan ett par år. Hon har bla vidareutbildat sig på Högskolan för design och konsthantverk som Nordiska rådets stipendiat.

ÅSA WALL

Livsgåta

Leran kan man inte lämna, säger *Sonja Loguin*, som nyligen ställde ut på Konsthantverks- huset i Göteborg. Det finns något i själva kladdandet och kletandet som gör att har man väl börjat med keramik är man fast.

Det började med att hon alltid samlade på något – små klämmor som man försluter plastpåsar med, kölappar, snäckor på stranden, frökapslar. Klämmorna kunde hon sedan gjuta in och

rama i väggreliefer, likadant med snäckorna.

Men hos frökapslarna, särskilt vallmons, fanns det något annat än själva formen. Hon tyckte att de inte bara hade en vacker och spännande form – de rymde något magiskt, själva livsgåtorna, både stora som små. Hennes reliefer får därför ett djupare innehåll även om de visar något så banalt som en ingjuten streckkod bredvid en snäcka – den senare en föregångare till våra mynt och sedlar. Båda symboliserar ett gemensamt in- boende värde. INGA WALLERIUS

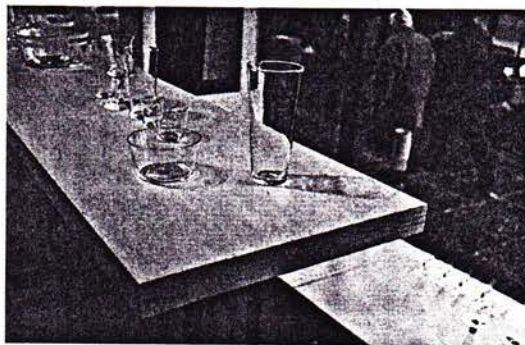
Ofria flöden

Det händer ibland att något rubbas. Att något vi ser eller hör stöter på patrull inombords. Vi "tvingas" förhålla oss till det. Så som vi kanske inte hade tänkt oss.

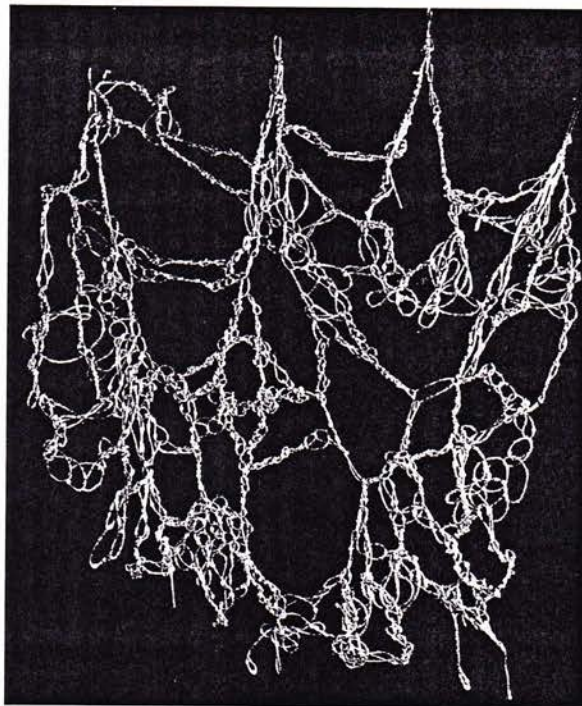
Och sen ifrågasätta den egna reaktionen. Av aggressivitet, äckel, rädsla, beröring... Detta drabbade nog flera av besökarna på *Åsa Knoges* installation *Hindrat* i Kulturhusets Skulpturhall.

Ett antal hängande portaler, tre meter höga, byggda av kolonner av ventilationsrör klädda med metalltråd, skungummi, armeringsjärn, limämne och pigment i lager på lager. De förde tankarna till antika ruiner eller urtida djur, men ytans strukturer och de "misshandlade" materialen, ledde snarare tankarna till mänskliga utsöndringar och avfall. Mentala portar, handlade det om. Portar som symboliserar allt det som inte flödar fritt inom oss själva.

Det var utställningens ackompanjerande ljud som lyfte portalerna från marken, enligt *Åsa Knoge*. Det är förstas mycket personligt, men jag tror att *Hindrat* hade blivit ännu kraftfullare – och gjort ett ännu mer omtumlande intryck på mig – om allt suttit förankrat i marken. Om ljudet inte

När *Ingegerd Råman* ställde ut häromsistens i Arteks butik på Esplanaden, centralt i Helsingfors, blev det hela ovanligt lyckat. Mycket tack vare de höga, smala, långa borden – med smidda järnstativ och tjocka skivor av ohyvlad ask – placerade utmed fönstret mot gatan och specialtillverkade för ändamålet. Stativet eller rättare benen var indragna under skivan, elegant och rumssnålt. Borden och glaset talade samma språk, uttryckte samma ljusa och luftiga känsla. De ohyvlade ytorna hade snarast en textil karaktär. Lent som sammet. Design *Ben af Schultén*. LJ

Trolsk textil

Det är något trolskt med estniskan *Kaja Toomings* textila bilder. Först trodde jag att hon sökt fånga norrskenets gåta och rymderns atmosfär. Men titlarna ger ett annat perspektiv. Dessa mystiska, nästan mytiska kompositioner – textiltryck, vävnader, måleri på siden – har namn som *Vattenfall*, *Vädret gräter*, *Fullmåne* etc. Och visst kan man tyda dem så.

Det är en ung men mogen konstnär som talar, med en stark underton av den nordiska särprägel. Jag kan inte tänka mig att t ex en medelbarnmänniska skulle återge

terns karghet och det nordiska ljuset. *Kaja Tooming* är utbildad i Tallinn och kom till Sverige och HDK i Göteborg som Nordiska rådets stipendiat. Bakgrunden till utställningen finns i bl a en resa till Nordnorge och den samiska kulturen. Samerna använder ofta den runda formen för att ge en bild av det okända och mystiska. *Kaja Tooming* visar det i ett par handtuffade mattor, *Motpoler*. På en mörk botten möts ett par, låt oss kalla det, vita trolltrummor i halvform.

Efter att ha visats på *Maneten* vandrar utställningen vidare i Norden, inklusive – får man hoppas – den suggestiva bakgrundsmusiken.

